

Cynlluniau gweithredu ôl-arolygiad Diweddarwyd Ionawr 2024

Beth yw eu diben?

O dan ofynion Adran 39 Deddf Addysg 2005 ac Adran 40 Deddf Addysg 2005, lle rhoddwyd ysgol a gynhelir neu uned cyfeirio disgyblion yn y categori angen gwelliant sylweddol neu mewn mesurau arbennig, mae'n ofynnol i gorff llywodraethol ysgol, gan weithio gyda'r awdurdod lleol, lunio cynllun gweithredu ôl-arolygiad (CGOA). Mewn unedau cyfeirio disgyblion (UCDau), mae'r pwyllgor rheoli'n ymgymryd â'r cyfrifoldeb hwn. Yn y sector nas cynhelir, er nad yw hyn yn ofyniad cyfreithiol, os caiff lleoliad ei roi mewn categori gwelliant â ffocws, mae Estyn yn gofyn bod yr unigolyn cofrestredig neu'r unigolyn sy'n gyfrifol yn llunio cynllun gweithredu ôl-arolygiad.

Rydym wedi canfod bod cynlluniau gweithredu ôl-arolygiad yn fwyaf llwyddiannus lle mae'r ysgol / UCD / lleoliad yn gweithio'n agos gyda'r awdurdod lleol i greu cynllun sengl unedig sy'n debygol o ysgogi'r gwelliannau angenrheidiol. Mae cynllun sengl yn egluro rolau a chyfrifoldebau pawb wrth ysgogi'r gwelliannau mewn modd amserol. Mae Llywodraeth Cymru yn diweddarau eu canllawiau ar 'ysgolion sy'n peri pryder' yn 2024, i'r perwyl hwn.

Fel rhan o Reoliadau Addysg (Cynlluniau Datblygu Ysgolion) (Cymru) 2014, mae gofyniad i gyrff llywodraethol ailedrych ar gynllun datblygu ysgol yn dilyn arolygiad. Gallai'r cynllun gweithredu ôl-arolygiad (CGOA) fod o fewn cynllun datblygu'r ysgol neu uned cyfeirio disgyblion, a dylai ffurfio rhan annatod o flaenoriaethau gwella uniongyrchol yr ysgol neu uned cyfeirio disgyblion. Fodd bynnag, mae'n annhebygol y bydd CGOA ar ei ben ei hun yn bodloni gofynion llawn y rheoliadau.

Gallai'r arweiniad hwn fod yn ddefnyddiol ar gyfer y canlynol:

- Corff llywodraethol ysgol a gynhelir y nodwyd gan Estyn fod angen gwelliant sylweddol neu fesurau arbennig arni
- Pwyllgor rheoli UCD y nodwyd bod angen gwelliant sylweddol neu fesurau arbennig arni
- Yr awdurdod lleol sy'n gyfrifol am wella ysgol neu UCD y nodwyd bod angen gwelliant sylweddol neu fesurau arbennig arni
- Yr unigolyn cofrestredig neu'r unigolyn cyfrifol ac awdurdod lleol priodol lleoliad nas cynhelir y nodwyd bod angen gwelliant â ffocws arno
- Arweinwyr mewn darpariaethau addysgol eraill a hoffai ddatblygu cynlluniau ar gyfer gwelliant

Mae'n ofynnol i gorff llywodraethol ysgol a gynhelir neu bwyllgor rheoli UCD neu leoliad weithio'n agos gyda'r awdurdod lleol i lunio cynllun gweithredu i fynd i'r afael

ag argymhellion yr adroddiad. Dylid drafftio'r cynllun hwn yn fuan, ar ôl yr arolygiad craidd, ac o fewn 20 diwrnod gwaith o gyhoeddi'r adroddiad (ac eithrio gwyliau ysgol sy'n fwy nag wythnos). Gall Gweinidogion Cymru bennu cyfnod byrrach os byddant o'r farn bod brys yr achos yn gofyn am gyfnod byrrach. Dylai'r corff llywodraethol/pwyllgor rheoli anfon drafft o'r cynllun gweithredu i Estyn cyn y terfyn amser hwn er mwyn i ni allu cadarnhau ei fod yn offeryn effeithiol ar gyfer sicrhau'r gwelliannau angenrheidiol. Os na, bydd Estyn yn cysylltu â'r corff llywodraethol / pwyllgor rheoli i amlinellu ble mae angen gwneud gwelliannau i'r cynllun.

Mae'n ofynnol i ysgol neu UCD, ynghyd â'r awdurdod lleol, anfon copi o'u cynllun gweithredu / datganiad gweithredu terfynol, unedig i Lywodraeth Cymru. Dylai'r ysgol neu'r UCD anfon y rhain at sarah.fulthorpe@wales.gsi.gov.uk ar ôl i Estyn eu cymeradwyo.

Beth ddylai'r cynllun gweithredu ei gynnwys?

Dylai'r Cynllun Gweithredu amlinellu'r gwaith arfaethedig a fydd yn galluogi'r ysgol i wneud digon o welliant i fynd i'r afael â'r diffygion a nodwyd gan Estyn, cyn gynted â phosibl. Dylai fod yn glir fod yr awdurdod lleol a'r ysgol / UCD wedi gweithio gyda'i gilydd i greu'u cynlluniau. Disgwylir i'r rhan fwyaf o ysgolion / UCDAu wneud y gwelliannau gofynnol o fewn blwyddyn o'r penderfyniad bod angen gwelliant sylweddol arnynt neu o fewn 2 flynedd o benderfyniad bod angen mesurau arbennig arnynt.

Yr ysgolion sy'n gyfrifol am fformat y Cynllun Gweithredu. O ran isafswm, fodd bynnag, ar gyfer pob maes gwella (argymhelliad) a nodwyd yn yr adroddiad arolygu, byddai Llywodraeth Cymru yn disgwyl i'r cynllun gweithredu nodi:

<ul style="list-style-type: none">• y camau mae'r ysgol yn bwriadu eu cymryd
<ul style="list-style-type: none">• pwy sydd â chyfrifoldeb arweiniol am y cam arfaethedig
<ul style="list-style-type: none">• pa gymorth bydd yr ysgol yn troi ato i fynd i'r afael â'r maes sydd i'w wella
<ul style="list-style-type: none">• y graddfeydd amser ar gyfer cwblhau'r gwaith, gyda cherrig milltir allweddol
<ul style="list-style-type: none">• yr adnoddau fydd yn cael eu neilltuo i'r gwaith
<ul style="list-style-type: none">• meini prawf llwyddiant (gan gynnwys targedau meintioli ar gyfer gwelliannau yn neilliannau dysgwyr) y bernir cynnydd yn eu herbyn
<ul style="list-style-type: none">• sut bydd cynnydd yn cael ei fonitro e.e. pwy, pryd a sut
<ul style="list-style-type: none">• sut bydd yn rhoi gwybod i rieni a gofalwyr am y camau sydd yn yr arfaeth ar gyfer yr ysgol, yn cael barn rhieni am y camau hyn a sut bydd yn ystyried y farn honno

Yn ychwanegol, mae Llywodraeth Cymru yn awgrymu y dylai camau gweithredu'r awdurdod lleol (o fewn y cynllun ar y cyd) gynnwys y canlynol, yn benodol:

<ul style="list-style-type: none">• asesiad o allu'r ysgol i weithredu'r cynllun
<ul style="list-style-type: none">• manylion am y camau y mae'r awdurdod lleol yn bwriadu eu cymryd i fynd i'r afael â'r meysydd i'w gwella a nodir yn yr adroddiad arolygu

• p'un a yw'r awdurdod lleol yn bwriadu defnyddio'i bwerau ymyrryd i fynnu bod y corff llywodraethol yn sicrhau cyngor neu'n cydweithredu, yn rhoi cyfarwyddyd i'r corff llywodraethol neu'r pennaeth ac yn cymryd unrhyw gamau eraill, yn penodi llywodraethwyr ychwanegol, yn tynnu cyllideb ddirprwyedig yr ysgol yn ôl neu'n sefydlu Bwrdd Gweithredol Dros Dro yn lle'r corff llywodraethol

• sut bydd yn hysbysu rhieni a gofalmwr am y camau gweithredu sydd yn yr arfaeth ar gyfer yr ysgol; sut bydd yn cael barn rhieni am y camau hyn a sut bydd yn ystyried y farn honno

Ar gyfer ysgolion y nodwyd gan Estyn bod angen gwelliant sylweddol neu fesurau arbennig arnynt, o dan ddarpariaethau Adran 39 (9) Deddf Addysg 2005, rhaid i bob adroddiad blynyddol i rieni sy'n cael ei baratoi gan y corff llywodraethol o dan Adran 30 Deddf Addysg 2002, gynnwys datganiad ar y cynnydd a wnaed yn rhoi'r cynllun gweithredu ôl-arolygiad (CGOA) ar waith. Gallai arweinwyr ysgol a chyrrff llywodraethol weld ei bod yn fuddiol gwerthuso cynnydd yr ysgol trwy nodi effaith y camau a gymerwyd gan yr ysgol, yn hytrach na disgrifio'r camau eu hunain.